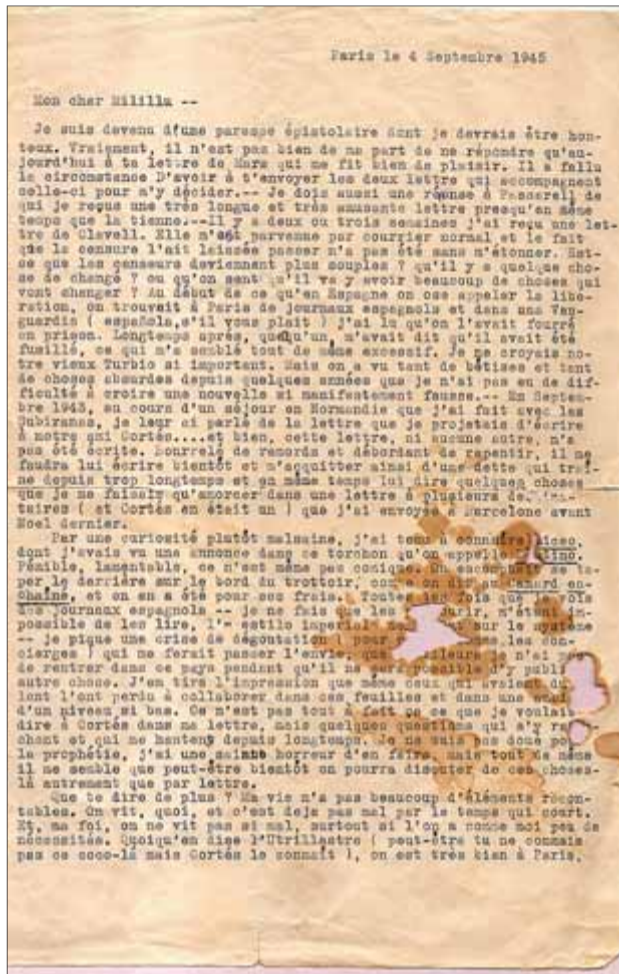


Carles Sentís segons Just Cabot

Valentí Soler



Dues vides oposades

En el pròleg de les *Memòries d'un espectador*, de Carles Sentís, ja se'ns avisa que, en aquesta mena de llibres, "la subjectivitat no és mentida, sinó la veritat del protagonista". Ara que, malgrat l'avís, hi ha algun fragment en què la subjectivitat esdevé falsejament flagrant i notori. En concret, això s'escau quan l'autor reincideix a mantenir una afirmació errònia que ja li havia estat directament i públicament precisada i aclarida per mi mateix des de les pàgines de l'AVUI, a l'article *Just Cabot i 'Mirador'*. *Algunes precisions sobre l'article de Carles Sentís* (22-VIII-2001), del qual ell encara va acusar rebut amb un altre, *No foren parells* (26-VIII-2001).

El cas és que Carles Sentís segueix entestat, com ja feia en l'article esmentat, a penjar a Just Cabot una fugida de Barcelona cap a París en esclatar la Guerra Civil, circumstància que no es produí. Insisteix, doncs, a fer-se una història al seu gust, però falsejant la realitat. I això no està bé. Tant més quan parla de gent que ja no podrà fer cap precisió com és el cas de Just Cabot, mort a l'exili el 1961.

La veritat absolutament documentada és que aquest

excel·lent periodista i crític, director de *Mirador*, davant la sublevació feixista de Franco, restà fidel a la legalitat republicana i romangué a Barcelona durant tota la guerra escrivint a *La Publicitat* i a *Revista de Catalunya* fins a primers de febrer del 1939, data en què va sortir-ne vers l'exili. Sentís, però, insisteix encara a presentar Cabot com un dels *neutrals* que ben aviat hauria decidit marxar de la zona republicana, i torna a emetre la falsedat "que havia sortit de Barcelona després de la incautació per part de les brigades anarquistes del setmanari *Mirador*" (p. 154), és a dir, per l'agost del 1936. (Aclarim, de passada, que va ser el PSUC l'incautador, i no els anarquistes.) I, per acabar-ho d'adobar, Carles Sentís fa de perdonavides de qui havia estat el seu mestre a *Mirador*, de qui li corregia i estructurava els seus primers escrits abans de publicar-los, amb la despectiva valoració que Cabot "va acabar els seus dies d'encarregat del departament de llibres de can Castelucho".

És clar que no són vides paral·leles, sinó oposades. Sentís va esdevenir un capítol de la premsa franquista, amb segell oficial inclòs, per sempre més al costat dels que escriuen la Història, amb majúscula. En

L'estil de Just Cabot era intel·ligent, corrosiu, tendre i escèptic, tot alhora

canvi, Just Cabot, republicà i catalanista, doblement vençut, doncs, restà exiliat a París des del 1939 fins a la seva mort, va escriure en algunes revistes de l'exili i, el 1951, obrí una llibreria amb Rosita Castelucho i es refugià ben dignament a fer de bibliòfil i a escriure cartes a alguns amics.

I quines cartes! Un veritable documental d'autor, amb aquell seu estil (intel·ligent, corrosiu, tendre i escèptic, tot alhora), sobre la vida quotidiana de l'exili català, del qual ens transmet la seva èpica i la seva misèria. Sortosament, encara hem pogut recollir-ne un centenar.

Mentre no arriba l'edició de l'*Epistolari de Just Cabot*, potser resulti interessant aportar uns breus fragments, potser a tall de dret de rèplica pòstum, sobre què pensava ell de Car-

les Sentís i els seus amics falangistes de *Destino* i de *La Vanguardia*: «Aquest noi va començar a *Mirador*, i en Passarell et pot explicar la cara que feien els originals seus després d'haver-los escrit ell i abans de passar a les mans del linotipista. Després va escriure a *L'Instant*, i en Miquel Capdevila es va quedar tan parat de la diferència entre els articles que n'havia llegit a *Mirador* i els que sortien a *L'Instant* que sense que ningú li ho digués va copsar les raons de la diferència. I després, l'home va fer la guerra, de primer des de París i altres indrets, després des de cal Franco, i ja me'l tens heroi, influent i considerat. Ara és monàrquic, i àdhuc deixa entendre que els seus viatges no són estrictament periodístics, sinó que estan empeltats d'altres activitats més importants i delicades». (París, 18-VII-51.)

«Vaig tenir fa poc l'honor d'exposar la meua opinió sobre *Destino* i sobre els *col·laboracionistes* al cèlebre Carles Sentís, que no sé si ja s'ha refet de la impressió. Li vaig dir que ací, en temps de l'ocupació, els col·laboracionistes escrivien en francès i no en l'idioma de l'ocupant, cosa que no era possible a Barcelona, on per força has d'escriure en l'idioma de l'ocupant, que tam-

Una de les cartes mecanoscrites de Just Cabot que encara es conserven i, al centre i a la dreta, dues imatges d'èpoques diferents de qui va ser director de 'Mirador'. SP

poc t'ho agraeix. Que per a un català l'única solució decent era el silenci. Que aquest *cuento* que així es feia catalanisme, molt aigualit però catalanisme al cap i a la fi, era un argument que no s'aguantava dret, i que l'experiència del 1940-44 a França ens ha instruït sobre la ineficàcia del *doblet joc*, etc., etc. A l'últim el Sentís em va dir: "Home, m'estranya que siguis tan intransigent". Li vaig fer una contesta que va tallar-li la respiració: "Jo, intransigent? La prova que no en sóc és que mengem junts". (París, 27-XII-48.)

«Les consideracions sobre la llàstima constituïda pel fet que jo no sigui corresponsal de cap diari són molt afalagadores però lleugerament desenfocades. Vull dir que, com diuen ací, passen al costat de la veritable qüestió. El que constitueix una llàstima és que no hi hagi cap diari en el qual jo pogués, si en tingués ganes, escriure. Entre el que veig i entre el que m'han explicat gent que escriuen –i signen– als diaris de l'Àfrica Menor, no et serà difícilment comprensible que guardi la tinta de l'estilo o la cinta de la màquina per a la correspondència particular o altres entreteniments unes vegades útils i altres agradables, i si pot ser les dues coses alhora». (París, 6-II-50.)